

Bou ist se de sunn?

Giugno è arrivato, ma il sole si nasconde ancora. Questo dovrebbe essere il primo mese “caldo”, ma a quanto pare fatica ad arrivare. Tutti hanno bisogno del sole: gli animali per crescere più forti, le persone per uscire all’aperto, i fiori per crescere bene, i frutti per maturare. Quando cesserà di piovere?

Der prochet ist u’gaheift van a bailel, ober s bëtter pariat hom se nou nèt embort. Do, tuat òlbe lai rengen ont òll mol miast men u’kenntn s vaier en haus ver za bermen se. Za leing se ausbende ont pòcken de sunn, s ist nanket za sechen ver derbail. Òll souvle, sait men a ker glickle ont ver an moment kemmt men gabermt va de sunn as kuckt araus van groasn ont tunklegen nebln. Der prochet tant miasn sai’n s earste mu’net as bermt, as de oa’nontzboa’sk heift u’ der summer, de bermste jorzeit, ober ver iaz pariat nou binter, laischiar. En doi leiste jor, s bëtter ist bol ònderst gaben abia vriager

ont men hofft as der leigt se rècht en sai’n plötz. Lonksom, glaimert se de zait za gea’ no en heib, ober benn de sunn lògt se nèt sechen, abia tuat s za dern? Abia tea’n de staun ont de fruchtn za kemmen envire schea’, stòrch ont raiven dèster? De sunn ist runt bichte en lem va òlla ont men börtet sa. De plea’mbler aa, as men hòt boltn gabòrt n haier za setzn sa, kemmen nicht envire benn s sèll as de kriang ist lai bösser ont kòlt. Òll oa’n as de doi bèlt hòt noa’t va de sunn za böcksn schea’ ont stòrch. Ober, abia as men sogt òlbe, en bëtter schòfft men nèt ont men

MOCHENO

miast nemmen s sèll as s kimmpt. Ver derbail, bört men de berm ver za mòchen òlla de sèlln òrbetn as s trogt der summer, abia klaum, gea’ no en heib, trong de vicher za etzn...

Dòra, bart men bol vinnen bail za mòchen ònders aa, abia gea’ as de jecher, kriang de sunn ont èssn ausbende.

Chiara Pompermaier

CIMBRO

Migrént bo da trang vür di arbat von khesrarn von Vésan

di Luca Zotti

Dal Mali e dalla Nigeria agli Altipiani Cimbri, con tanto entusiasmo per imparare l’arte di fare il formaggio. Due storie – tra le tante – che parlano ancora di immigrazione e della speranza in una vita migliore.

Dise tang bo bar soin nà zo leba bartn khemmen hërta sichar gidenkht ànka vor di traurn stòrdje bo da – aniaglandar tage romai, televisiong un djonéln kontàrnaz von migrént. Laüt bo da hãm gimocht schaug à di vort in di oang un bo da hãm gilekh soi lem in di hent von bazzar un von gelükh, à zo heva bidar zo leba in ünsar lânt. Ma hòartara vil vo dise stòrdje, ma disa boch bõlbaraz kontàrn di sèlten vo Chinedu un Nouhoun, zboa djunge girift vo gântz bait, fin gântz nâmp. Aft ünsarna Hoachebene soinsase ingimacht, sovl zo lîrna un zo traga vür di arbat von ünsarne altn. Ja, umbromm pittar hilfe vo Cinformi dar Amt vor Informatzion vor Migrént vo dar Provîntz vo Tria, di zboa afriké hãm givuntet àrbat affon Kasèll vo Lavrou alz khesrar. “Bar soin gest stolz vür zo traga ditza sachan bodaz hatt giöpfart dar Cinformi – khütta di Marisa Corradi bo da ziaget vür di arbat von kasèll – umbromm in ditza djar bar hãm gisekh kressarn vil dise zboa djunge. Bar hãm gihatt àgiheft in summar von 2015 un laise laise bar

Stòrdje khennt vo gântz bait

Da profughi a “casari”. Da alcuni mesi nel caseificio degli Altipiani e del Vezzena di Lavarone lavorano due giovani migranti originari dell’Africa

foto Cinformi

hãm gètt in zboa puam arbatn hërta hòachar umbromm sa soin bràvat vür zo traga di mistiarn zo macha in khes bo bar khochan da, dar Vesan o. Bar

hãm nia gikriaget pitt se: sa hãm in lust zo lîrna un ‘z iz schümma arbatn pitt laüt asó. Est, dopo a djar, sa hãm àgiheft zo traga vür di arbat alumma, un sa soin stolz vo daz sèll bo sa machan. I siz ànka benn sa khemmen z’ezza pittar màl famildja, benn sa khön ‘disar iz dar khes bo bar hãm gimacht biar”. Nouhoun iz dar djüngarste von zboa. Draibunatzekh djar dar khinnt von Mali bo da hatt gimocht lazzan soi muatar, soi vatar un soine prüadar vor sachandar bo dar bill nèt kontàrn. Von

Mali izzar girift in Libia bo dar iz gistànt vor quase zboa djar, fin benn ‘z iz gest bidar zait zo inkiana vor ‘z kriage sitzante aft ummana von sèln bàrkn bo da süachan zo riva aft àndar kòst von Mittlmer. Vo Lampedusa zuar Marco vo Rovrait, un vo sèmm pitt disan prodjekt vo Cinformi fin zo venna arbat atz Lavrou. Chinedu rift zuar vo dar Nidjèria un hatt a djar mearar, viarunzbuantzekh. In 2013 er o iz gest in Libia z’arbata ben ‘z izta auzgiprocht ‘z kriage un sèmm hattar gimcht seng sachandar

bo dar bart nia soin guat zo gidenkha: di vort von granàtn an earstn, un lai nà di baibar un di khindar gischlakh un gitòatet auz nà in beng. In 2014 dar nidjeriò iz girift in Beleschlânt un lai in tage darnà hatt givànk in bege vor in Trentino. Vo Rovrait a Castelfondo, un vo sèm a Pinè un bidar zuar Lavrou. “Von trianar hânne gilîrn vil un givànk ploazez. Allz ditza hattmar gihelft nèt zo gidenkha alln in beata bo de hân durch gimocht pasàrn” khütta dar pua.

A Cortina i mondièi de ski del 2021

Cortina i ge l’à fata: dò l cuarto tentatif, la neva de l’azetanza dei mondièi de ski 2021 te l’Ampezan é rueda te la Talia la net dei 11 de jugn, dò che l consei de la Fis, la Federazion internazionèla del ski, se à binà a Cancun te l Messico. Da dir ence che Cortina era la soula candidata a per albergh a l’apuntament mondiel de chel an, e va ence jontà che l’à abùd dut l sostegn de l’Austria, stat per velgugn determinant, ma ampò, con duta la stimes a una (17 sun 17), la candidatura è vegnuda azetèda. A der la neva l president de la Fis Gianfranco Kasper. Coscita, a peèr via dal firé del 2021 vegnirà metù a jir la garejedes de ski alpin che darà luster a la zità ampezana e a dut l raion dolomitan; la neva é vegnuda tutta sù con

lengreza da la comunanza, ma ence con dut l’empegn che n tèt event domana, ajache per poder der albergh a la garejedes mondièles Cortina à metù a jir na lingia de projec de renovament de empianc, infrastructures e de la pert urbanistica de paisc. L’ambolt Andrea Franceschi à palesà duta la sodisfazione de l’aministrazion e se à fat portaousc de la comunanza ampezana: “tolon su i fruc de n gran lurier e chest é n rejultat storic. Jiron inant con chela de fèr crescer Cortina, tel respet de l’ambient”, a dit. Un moment spetà, che l’é ensema na endesfida e n’arjonta, al dò ence de duc i projec che l’aministrazion de comun aea portà inant e che i éjà vegnuì aproé da la pèrt publica: l’empegn del goern a Roma é stat de valuta per poder aer l’aprazion de la FIS, dò

che per l 2019 era vegnù despenà la proponeta de candidatura (e coscita amò dant, per el 2013, 2015, e 2017). L budget de 40 milioni per l’endrez de l’event l vegnirà cori beleche per entriech dai deric’ comerciai e dai deric televijives. Un di prumes a paleser legreza é stat l campion de ski Cristian Ghedina; dò la Olimpiades, i mondiei è i apuntamenc più de nonzech a livel mondiel per i sport leé al ski, a jontà. Sodisfazione ence da pert del president del CONI Giovanni Malagò, che à vedù te la neva rueda dal Messico un bel recognosciment per la Talia, che ruarà un an dò la Olimpiades de Pechin che sarà tel 2020. I mondiei darà na spenta a dut l tegnir del Venet e a dut l raion dolomitan.

m.d.

LADINO